

AMBER REVOLUTION

TEKST VIDAR K. JOHANSEN FOTO CEPHAS & RYAN OPAZ

Simon J. Woolf har skrevet det som omtales som verdens første bok om oransjevin. Han har presentert boken på flere vinmesser, blant annet på to der jeg selv har deltatt, Simplesmente Vinho (Porto) i februar i år og Real Wine Fair (London) i mai. I London ble boken presentert gjennom en smaking med fem utvalgte oransjeviner fra Den nye verden.

Woolf, som er musikkutdannet og tidligere lydtekniker, startet sin skrivekarriere i 2011 med bloggen The Morning Claret, som han fortsatt er redaktør for. Han er også en jevnlig bidragsyter i tidskrifter som Decanter. Likevel er han ingen kjent forfatter, og dette er hans første bok. Så da han tok runden for å skaffe seg kontrakt var det ingen forleggere som ville satse på prosjektet. Derfor startet

oransjevinens verden, dels en kultur- og historietime. Woolf skriver godt, og demonstrerer tidlig at han både brenner for temaet og har innsikt i stoffet. Det et fascinerende å være med på reisen, fra hans første, skjelssettende nærkontakt med drikken i Sandi Skerks kjeller i Friuli, Nordøst-Italia. Men så tar han oss med tilbake i historien og går kronologisk fra det gamle Georgia, som vi kjenner som oransjevinens

Boken er dels en innføring i oransjevinens verden, dels en kultur- og historietime. Woolf skriver godt, og demonstrerer tidlig at han både brenner for temaet og har innsikt i stoffet.

han en «crowdfunding» gjennom sitt nettsted, og nærmere 400 bidro i «Kickstarter»-kampanjen.

Woolf bor for tiden i Amsterdam. Og det kan nesten virke ironisk at det krevdes en med nærkontakt med Nederland, med den historiske «Oranje-slekten», for å få ideen til å skrive om oransjeviner.

Boken er dels en innføring i

vogge, via foregangsmenn i dagens Friuli og Slovenia (med Joško Gravner som viktigste rollefigur) og videre ut i verden. Det er også et avsnitt om anbefalte produsenter fra ulike land. Avslutningsvis listes også de økonomiske bidragsyterne opp. Blant dem er det en del vinprodusenter, selv om jeg ikke finner noen grunn til å anta at det har >

Jeg synes avsnittene om Friuli og Slovenia, det multikulturelle og flerspråklige området i krysset mellom øst, vest og sør – og det politiske bakteppet som heises – er en særlig god del av boken.

påvirket det journalistiske valget. Faktarutene inneholder nyttig og/eller kuriøs informasjon om mat til oransjevin, druer som responderer godt på teknikken, misoppfatninger om oransjevin, hvordan qvevri lages osv. Disse er gode i seg selv, men når de er tatt ut av hovedfortellingen bidrar det til at denne flyter bedre.

Ryan Opaz, som bor i Porto, er en av grunnleggerne av nettstedet Catavino, der Woolf også leverer artikler. Han har levert bilder som skildrer både landskaper og mennesker på en forbillig måte. Selve boken er også laget i papir med en viss tekstur, noe som står godt til vinene det handler om.

Da vi deltok på messen i Porto spurte jeg forfatteren om hvorvidt han hadde gjort seg ferdig med diskusjonen om skallmaserasjon maskerer terroir, noe man av og til hører. –Ja, sier han, det har jeg et standard motspørsmål på: Synes du skallmaserasjon maskerer terroir for rødvin?

Woolf sier han kunne brukt ulike navn på samme fenomen, som skallmasererte viner og «amber wines» (ravfargede viner). Etter en diskusjon med seg selv har han endt opp med å kalle det oransjeviner. Hans definisjon baserer seg på teknikken, ikke fargen. En oransjevin trenger altså ikke å være oransje, bare den har hatt utvidet skallkontakt. Den kan være gul, mørk mahogny, eller også rødlig/rosa i tilfeller der druen har mye fargepigment, som pinot grigio.

Her er vi ved et punkt som jeg antar han har tenkt en del på, tittelen på boken. Etter å ha valgt oransjevin som foretrukket term ender han med å bruke amber (rav eller ravfarget) i tittelen. Den portugisiske nellikrevolusjonen dukker opp i min bevissthet når jeg leser tittelen, og til den hadde også orange (oransje eller appelsin) kanskje gitt enda en dimensjon. Og selv om begivenhetene fra 1990-tallet og fram til i dag fortøner seg som en revolusjon, så vil det nok i det lange perspektivet være mer riktig å kalle det vi nå ser for en «revival», en gjenoppliving eller revitalisering av en tradisjon. Men ingenting av dette «plager»

meg; *Amber Revolution* er en salgbar tittel. Og undertittelen, «how the world learned to love orange wines», den setter det hele på plass.

Jeg skal ikke røpe for mye av innholdet. Men jeg synes avsnittene om Friuli og Slovenia, det multikulturelle og flerspråklige området i krysset mellom øst, vest og sør – og det politiske bakteppet som heises – er en særlig god del av boken. Her blir fortellingen om verdenskrigene en nødvendig del. Familiene til de toneangivende produsentene befant seg på en veritabel slagmark med skiftende aktører, ikke minst Italia, Østerrike-Ungarn og Jugoslavia. De tilsynelatende vilkårlige grenseopptrekningene har først til at for eksempel Oslavia i kommunen Gorizia (der Gravner, Radikon og mange andre holder til) har skiftet nasjonalitet flere ganger. De fleste kjente vinprodusentfamilier har slovensk bakgrunn og snakker slovensk, et slavisk språk, noe som var vanskelig da mange etter første verdenskrig havnet i Italia, under fascismen og Mussolinis frammarsj.

En av de mange gode anekdotene skriver seg fra den nye grensdelingen mellom Italia og Jugoslavia etter andre verdenskrig, der sistnevnte hadde erklært seg som en sovjetvennlig kommuniststat i 1946 og plassert seg selv bak jernteppet. En venn av vinprodusent Janko Štekar måtte krysse grensen bare for å utføre rutinearbeid i vinmarken. Og når nærmeste grenseover-

gang bare var bemannet fra klokka ti om formiddagen, ble det særlig vanskelig i innhøstingstiden, der en helst skal starte arbeidsdagen lenge før kl. 6. En annen opplevde at huset havnet i ett land, mens utedoen, den eneste han hadde, havnet i det andre. Slik brukes små underfundige historier til å understreke det alvorlige i situasjonen.

Det er mange som burde ha glede av denne boken. Det er en nisjebok, men den overskrider samtidig nisjen, og jeg ville tro at de aller fleste som er interessert i vin vil finne den fascinerende, underholdende og berikende.

AMBER REVOLUTION – HOW THE WORLD LEARNED TO LOVE ORANGE WINE

Av Simon J. Woolf, forord av Doug Wregg (direktør i importfirmaet Les Caves de Pyrène, som står bak the Real Wine Fair), foto: Ryan Opaz MCP Morning Claret Production, Amsterdam/ Interlink Books, Northampton, Massachusetts

